

ଶିକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ କଥାବାର୍ତ୍ତା: ମାଧ୍ୟମିକ ଗଣିତ

ଓଡ଼ିଆ (ହିନ୍ଦି ସହିତ)

ଧାରାବିବରଣୀ:

ମାଧ୍ୟମିକ ଗଣିତ ଶ୍ରେଣୀରେ, ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ଅଧିବେଶନ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପରିପ୍ରକାଶ, ଯୁକ୍ତିଶକ୍ତିର ବିକାଶ ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ମାଧ୍ୟମରେ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୧: ଯଦି p ଏକ ଅଭାଜ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି, ତେବେ $p+1$ ଏକ ଭାଜ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ହେବ। ତଥ୍ୟ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: ଭାଜ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ହେବ... ତାହା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ? ନାହିଁ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ?

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୩: କେହି-କେହି ସତ୍ୟ ହୋଇପାରେ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୪: ଯେ କେହି-କେହି ସତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୫: ଯା କେହି-କେହି ସତ୍ୟ ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୬: ଆଉ କେହି-କେହି ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୭: ମାନ ଲୋ p କି ଜଗହ two ଡାଲେଙ୍ଗେ, ତେବେ $p+1$...

ଧାରାବିବରଣୀ:

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଦଳଗତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ଯେ ବିଭିନ୍ନ ଗାଣିତିକ ଉକ୍ତି ସବୁବେଳେ, ବେଳେ ବେଳେ ବା କେବେ ବି ସତ୍ୟ ନୁହେଁ।

ଶିକ୍ଷକ: ଇନ ପାଞ୍ଚୋଁ topic પર ହମ ଲୋଗ ଚର୍ଚ୍ଚା କର ରହେ ଥେ। ହମ ଲୋଗ ଇସ୍‌ସେ, ଏକ ଆଉ କଦମ ଆଗେ ବଢ଼ତେ ହୁଏ, ଅପନୀ ଅମଝା କୋ ଏକ କଦମ ଆଉ ଆଗେ ବଢ଼ାତେ ହୁଏ, ଯାନି କି ଏକ mathematician କେସେ ସୋଚତା ହେଉଛି, ଓସକି ଆଗେ ଅଗ୍ରସର ହୋତେ ହୁଏ, ଏକ କଦମ ଆଉ ଆଗେ, ହମ ଲୋଗ ଇନ ଥିନ point ପର; point number ଦୁଇ, point number ଥିନ ଆଉ point number ଚାର...

ଧାରାବିବରଣୀ:

ସେମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାକୁ ହେବ। ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏକକ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପାଇଁ ଡିନି ମିନିଟ୍ ସମୟ ଦିଆଯାଇଛି।

ଶିକ୍ଷକ: ହୋ ଗୟା?

ଜିସ୍‌ସ topic ପର ଆପନେ ଅପନେ ଆପକୋ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କିୟା, ଓସ୍‌ସ ବାତ୍‌ ସେ ଆପ ଇସକୋ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରାଏଙ୍ଗେ...

ଧାରାବିବରଣୀ:

ତାହା ପରେ ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ବିଷୟରେ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ କହନ୍ତି।

ଶିକ୍ଷକ: ଆପ ଇସକୋ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରାଏଁଗେ, ଯେ ଇସକୋ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୪: ସୁନୋ ନା, ହମ ବନାଏଁ ହେଁ, n ବରାବର three, ତୋ $n+1$, ତୋ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୫: ତୁମ ଖି ତୋ ମେରି ତରହ ବନାୟି ହୋ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୪: ତୋ four ହୁଆ। ଯେ ହମେଶା ସଚ ହେଁ। ଓର $n+1$ ଚାର ହି କ୍ଷେତ୍ର ମେଁ ବାଟ ଦିଆ ଓର, କିୟୋକି ଅଗର ହମ n କି ଜଗହ three ଡାଲେଁ, ତୋ $3+1$ four ହୋ ଜାୟେଗା? ବୋ ଚାର ଭାଗ ମେଁ ବାଟ ଜାତା ହେ। ତୋ ହମ ଇସେ ଜିତନେ ଭାଗ ମେଁ ବାଟ ସକତେ ହେଁ, ଉତନେ ଭାଗ ମେଁ ବୋ ବାଟ ଜାୟେଗା।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୫: ଜରୁରି ନହିଁ କି ହମ ଇସକୋ ଚାର ହି ଭାଗ ମେଁ ବାଟେ, ଜିତନେ ଖି ଭାଗ ମେଁ ବାଟ ସକତେ ହେଁ। ଠିକ୍ ହେଁ?

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୪: ଜିତନେ ଭାଗ ମେଁ ବାଟ ସକୋ, ଉତନେ ଭାଗ ମେଁ ବାଟ ସକତା ହେ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୧: ସର୍ବାଗସମ ହୋଗା କବ?

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: ଜବ ଦୋନୋଁ କା ଆୟତନ ସମାନ ହୋଗା।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୧: ଇସକା ଜବ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: ତ୍ରିଜ୍ୟା।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୧: କେନ୍ଦ୍ର ସେ ଲେକର ଜୋ ପରିଧି ତକ ମିଲତା ହେ, ଉସକୋ ତ୍ରିଜ୍ୟା କହତେ ହେଁ। ଜବ ଯେ ବରାବର ହୋ ଜାୟେଗା, ତୋ ଇସକା ଜୋ ଆୟତନ ହୋଗା, ବୋ ଦୋନୋଁ ବରାବର ହୋ ଜାୟେଗା।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: କିନ୍ହି ଦୋ ବିନ୍ଦୁଓଁ କୋ ମିଲାନେ ବାଲି ରେଖାଖଣ୍ଡ ବୃତ୍ତ କି ଜିବା କହଲାତୀ ହେଁ। ଜିବା ଆପସ ମେଁ ବରାବର କେସେ ହୋଗିଁ?

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: ହମ ଜାନ୍ତେ ହେଁ, କି $n+1$, ଏକ ବୃତ୍ତ କି ଜିବାୟେଁ ହେଁ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: ଅଗର n ତ୍ରିଭୁଜ କେ ବହାର ବିନ୍ଦୁ ସ୍ଥିତ ହୋତା ହେ। ତୋ ମାନ ଲୋ, ଯେ ତ୍ରିଭୁଜ ହୁଆ, ଠିକ୍? ଯେ ବିନ୍ଦୁ ହୁଆ। ତୋ ବିନ୍ଦୁ ସେ ଜ୍ୟାଦା ଡିଗ୍ରି କା ନା ହୋତା ହେ... ପେଁତାଲିସ ଡିଗ୍ରି, ସାଠ ଡିଗ୍ରି। ତୋ ଯହିଁ ପେଁତାଲିସ ଡିଗ୍ରି ହୁଆ। ତୋ zero ସେ ଇସି କା ହୁଆ ନା, ପେଁତାଲିସ ଡିଗ୍ରି? ତୋ ଯହିଁ ହୁଆ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୨: କେସେ ହୋଗା ଇସକେ ଉପର? ଇସକୋ ହମ...

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ୮: ଦେଖୋ, ସର୍ବାଗସମ ଉସେ କହତେ ହେଁ, ଜୋ ଦୋନୋଁ... ଜୋ ଏକ ଚିତ୍ର କୋ ପୁରି ତରହ ଢଙ୍କ ଲେ। ଓର ଜବ ଇସକା ଆୟତନ ଓର ପୃଷ୍ଠ-କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଦୋନୋଁ କା ସମାନ ହେଁ; ଦୋନୋଁ କା ତ୍ରିଜ୍ୟା ଓର ବ୍ୟାସ - ଦୋନୋଁ ସମାନ ହେଁ - ତୋ ଇସସେ ଯହ୍ନ ସିଦ୍ଧ ହୋତା ହେ, କି ଦୋନୋଁ ସର୍ବାଗସମ ହେଁ।

ଧାରାବିବରଣୀ:

ଡାହା ପରେ ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ପରସ୍ପରର ଯୁକ୍ତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କି ନାହିଁ, ଜଣାଇବା ପାଇଁ ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର ଟିପ୍ପଣୀ କହନ୍ତି।

ଶିକ୍ଷକ: इस lesson में हम लोगों ने यही किया। सबसे ज्यादा कौन सा group संतुष्ट हुआ? और कौन सा topic पर संतुष्ट हुआ?

हाथ उठाइए, चलिए! चलो।

छात्रछात्रा १: यदि दो गोलकों का आयतन एक समान होगा, तो वो सर्वांगसम होगा। ये topic पर हम...

शिक्षक: अच्छा, यानि कि यदि दो गोलकों का आयतन एक समान हो, तो वो सर्वांगसम क्यों होता है?

छात्रछात्रा १: Yes, sir.

धाराविवरण:

ଏହି ଅଧିବେଶନର ଶେଷ ଅଂଶରେ, ଶିକ୍ଷକ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଜଣନା କରନ୍ତୁ ଯେମାନେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଭାରତୀୟ ଗଣିତଜ୍ଞ ରାମାନୁଜନଙ୍କ ସହିତ ଡର୍କ କରୁଛନ୍ତି। ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଡର୍କକୁ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆହୁରି ଅଧିକ ପ୍ରତ୍ନାସ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଶିକ୍ଷକ: आप दोनों ने खूब चर्चा किया?

छात्रछात्रा १: Yes, sir.

ଶିକ୍ଷକ: आपको अब

ଧାରାବିବରଣ:

ଶିକ୍ଷକ ଏକ ଯୋଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କର ଆଲୋଚନା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି।

ଶିକ୍ଷକ: रामानुजन कहने का मतलब ये है, कि वो एक बहुत बड़ा गणितज्ञ है। और उसकी thinking बहुत बड़ा ऊपर है। अब आपको उसको संतुष्ट करना है।

छात्रछात्रा १: पहले हम दो गोला... सर्वांगसम हम उसे कहेंगे कि जो अपनेआप को पूरा-पूरा ढँक ले? और जिससे इसका दोनों का आयतन बराबर हो जाये? अगर हम त्रिज्या को तीन मानते हैं, दोनों की त्रिज्या को। अगर हम दोनों की त्रिज्या का - इसका formula, गोले का आयतन का होता है - $\frac{4}{3}\pi r^3$. अगर हम उस पर त्रिज्या रखकर बनाएँगे तो हमें दोनों का answer $36\pi\text{cm}^3$ आता है। इससे यह होता है, कि दोनों का आयतन समान है, तो वो सर्वांगसम होगा।

छात्रछात्रा २: फिर इसका पृष्ठफल आप निकालें तो कैसे निकालें?

छात्रछात्रा १: देखिये, अब ये भी, अगर हम तीन सेंटीमीटर रखकर, अगर हम इसका त्रिज्या निकालेंगे तो इसका फार्मूला हो जायेगा $4\pi r^2$. अगर $4\pi r^2$ रखकर बनाएँगे, तो मेरा आ जायेगा $36\pi\text{cm}^2$. दोनों का इतना ही आता है, इससे भी हमें पता चल जाता है, कि सर्वांगसम है।

ଶିକ୍ଷକ: चलिए, बहुत अच्छे!

और कोई group? और कोई pair? जो खुद को राजी किया?

ଧାରାଦିବରଣୀ:

ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ମତାମତ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି।

होश्चक: चलिए...

छात्रछात्रा ४: 'वृत्त की n जीवायें, वृत्त को $n+1$ के अनिश्चित क्षेत्रों में बाँटती हैं।'

तो अगर n की जगह पर हम तीन रखते...

श्रीशङ्करः ये पहले बताएँ - कि क्या होगा ये? हमेशा सच होगा? या कभी-कभी सच? या कभी सच नहीं?

छात्रछात्रा ४: ये हमेशा सच होगा, क्योंकि अगर हम n की जगह पर अगर three लाते हैं, तो $3+1=4$ आता है, तो हम उसे चार भागों में बाँट सकते हैं।

छात्रछात्री ९: ये three तू बोली न? 3+1, तो ये three कैसे हुआ? फिर one कैसे हुआ? ये बता हमको?

❧❧❧❧❧❧ ४: जैसे कि हम... वृत्त बनाये न? और वृत्त में... जैसे कि, अगर हम तीन रेखा खींचें हैं ना? One, two, three, four - चार भागों में बँट गया? तो n की जगह पर अगर हम three डालते हैं, तो $3+1=4$ आ गया न? वो चार भागों में बँट जायेगा...

ଧାରାଦିବରଣୀ:

ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ଓ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଠନରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମନଯୋଗ ଧରି ରଖେ। ଏହି ପାଠ୍ୟଖଣ୍ଡଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ, ଯାହାକି ସମାନ ପ୍ରକାରର ଡର୍ଜର ସ୍ତରୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ।